

УДК 378(410)

Чичук А. П.

ОРГАНІЗАЦІЯ РЕСЕРТИФІКАЦІЇ В СИСТЕМУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ У США

Розглянуто організацію навчального процесу в системі підвищення кваліфікації вчителів у США, зосереджено увагу на використанні найсучасніших форм навчання: програми підтримки вчителів-початківців, програми підготовки менторів, керівників шкіл, програми підготовки вчителів-магістрів, семінари, конференції та інших форм професійного розвитку, а також найновіших методах навчання з використанням інформаційних технологій: он-лайн лекції, он-лайн презентації уроків, он-лайн дискусії, аудіо доповіді, самостійна робота з освітніми Web-сайтами тощо, спрямованих на модернізацію освіти, диференціацію та індивідуалізацію навчання.

Ключові слова: організація ресертифікації, система підвищення кваліфікації вчителів, професійний розвиток, педагогічні сертифікати.

Усвідомлюючи важливість підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, у тому числі й сільських шкіл, федеральний уряд в кінці ХХ на початку ХХІ ст. видав низку законодавчих актів: “Про початкову й середню освіту”, згідно з яким передбачено розподіл засобів на вдосконалення програм підготовки й перепідготовки вчителів, залучення висококваліфікованих фахівців до перепідготовки сільських учителів; “Про підвищення професійної кваліфікації вчителів”, згідно з яким Міністерству освіти виділено значні засоби на розвиток програм підвищення кваліфікації й перепідготовки вчителів, які працюють в округах, де представники національних меншин (серед учнів) складають не менше, ніж 30%. До того ж, на вдосконалення освіти виділено значні кошти [1, с. 133].

У США вчителі навчаються з метою присвоєння педагогічного сертифікату вищого рівня і наукового ступеня. Це вчителі, які мають педагогічний стаж роботи понад 5 років [2, с. 97]. Умови поновлення ліцензії в країні дуже жорсткі і роботу в школі залишає значна кількість учителів, що призводить до підготовки альтернативних програм згідно до концепції альтернативних програм розвитку шкільної освіти й професійного розвитку вчителів [3, с. 11]. Згідно даних дослідження Державного центру альтернативної сертифікації США, у 2010 році альтернативні програми діями майже в усіх штатах (біля 600 програм), за винятком штатів Аляска і Орегон, в яких відсутні такі програми професійного розвитку вчителів [4].

Слід зазначити, що вчителі з альтернативною підготовкою удосконалюють свої знання і вміння й проходять також ресертифікацію, що сприяє вдосконаленню їх педагогічної практики. Дослідження Державного центру освітньої статистики США (National Center for Education Statistics) свідчать, що до 2019 року кількість учителів у державних школах збільшиться на 40%, а в приватних – у 2017 році до 19% [5].

Останнім часом увага вчених спрямована на професійне вдосконалення вчителів – процес ресертифікації, який включає відвідування семінарів, конференцій, додаткових курсів; написання книг, наукових статей; менторство, отримання кредитів; в деяких штатах-тестування, екзаменування. Контроль за організацією процесу поновлення сертифікату здійснює Комітет з питань освіти на рівні кожного штату Америки (StateBoardofEducation).

Мета статті. Розглянемо особливості організації професійного розвитку вчителів, зокрема поновлення педагогічних сертифікатів у штатах Америки, зупинимось, у першу чергу, на типології педагогічних сертифікатів.

Аналіз літератури свідчить про суттєві розбіжності в орієнтації сертифікації в різних штатах (в штаті Арізона існує 6 основних сертифікатів, у Колорадо – 5, у Коннектикут – 3,

у штатах Массачусетс, Небраска, Нью-Джерсі – по 4) [5, с. 2-7]. Взагалі, типологію педагогічних сертифікатів можна представити так:

- 17 штатів і округ Колумбія мають по два типи педагогічних сертифікатів, переважно тимчасовий і професійний;

- 7 штатів – три рівневі типи сертифікатів;

- 26 штатів мають по 3-7 типів педагогічних сертифікатів.

Отже, розбіжності в типології педагогічних сертифікатів значні, до того ж, вони мають і назви різні (переважно) в різних штатах. Крім того, й ліцензування відбувається по-різному. Наведемо кілька прикладів:

- В штаті Алабама діє програма тестувань для вчителів (APTP), а також відбувається перевірка базових знань, що складається з тестів системи ACT WorkKeys, що стосується математики, читання, письма;

- В штаті Колорадо використовується програма (PLACE) з метою ліцензування для педагогів штату;

- В багатьох штатах (Делавер, Гавайї, Айдахо, Індіана, Канзас, Кентукі, Мейн, Меріленд, Мінесота, Міссісіпі, Нью-Хемпшир, Нью-Джерсі, Північна Кароліна, Північна Дакота, Огайо, Роуд Айленд, Південна Кароліна, Південна Дакота, Теннессі, Техас, Юта, Вермонт, Віргінські острови, Західна Вірджинія) ліцензування відбувається за допомогою тестування за системою Praxis;

- У деяких штатах (Вайомінг, Вісконсин, Пуерто Ріко, Небраска, Монтана) для проходження сертифікації необхідно пройти програму підготовки в коледжі чи університеті;

- В окремих штатах (Нью-Йорк, Нью-Мехіко, Оклахома, Орегон та ін.) атестація вчителів на отримання педагогічного сертифікату відбувається за системою оцінювання відповідного штату.

Представлені дані свідчать, що типи педагогічних сертифікатів в різних штатах США різняться і кількісному і в якісному відношенні, вони мають різні назви, по-різному відбувається й ліцензування.

Що стосується програм сертифікації та ресертифікації вчителів різних штатів Америки, то зазначимо, що вони мають свою специфіку.

Для поновлення педагогічного сертифікату в штаті Вірджинія основною вимогою є отримання 180 балів професійного розвитку, для реалізації якої розроблена організаційна модель професійного розвитку з метою поновлення педагогічного сертифікату, представлена в додатку В. модель включає 6 напрямів ресертифікації:

- Форми й види роботи з підвищення кваліфікації у період ресертифікації (прослуховування навчальних курсів, участь у професійних конференціях, укладання програми навчальної дисципліни, публікація статей, книг, участь в освітніх проектах, менторство тощо);

- Особливості організації, де зазначена мета різних видів робіт з підвищення кваліфікації, які буде виконувати вчитель у період ресертифікації; при яких умовах бали зараховуються; хто може займатися певними видами робіт;

- Матеріали, що підтверджують результативність діяльності (копії статей, книг, проектів; програми конференцій; відповідні посвідчення, сертифікати тощо);

- Кількість зарахованих балів (годин);

- Навчальне навантаження – вказується, яку кількість відсотків може скласти той чи інший вид роботи;

- Особливі відмітки – вказуються права вчителя, який проходить ресертифікацію.

Так, якщо вчитель для свого професійного розвитку з метою ресертифікації педагогічного сертифікату обрав із запропонованого списку акредитованими коледжами й університетами кваліфікації (й форму навчання очну чи дистанційну або очно-дистанційну, то курси мають бути спрямовані на вдосконалення знань учителя із навчального предмета;

після прослуховування курсів учитель повинен мати посвідчення про складання заліку як документ, що підтверджує результативність діяльності, який він має пред'явити комісії під час поновлення педагогічного сертифікату).

Якщо висококваліфікований учитель зі стажем роботи три і більше років отримав дозвіл від адміністрації школи або округу і займається менторством і наставництвом, то він має представити комісії при ресертифікації матеріали, що підтверджують результативність діяльності: посвідчення, що підтверджує посаду ментора/наставника; індивідуальний план ментора, з яким він працює чи список учасників групи, з якою працює вчитель-ментор.

Якщо вчитель з метою підготовки до ресертифікації педагогічного сертифікату обрав написання наукових праць (статті, книги), то він має усвідомити: якщо стаття чи книга включає декілька авторів, то бали розподіляються між ними порівну; на ресертифікацію вчитель представляє матеріали, які підтверджують результативність його роботи: копії книги (статті), копію повідомлення про допуск наукової продукції до друку, авторське право на навчальну програму.

Характеризуючи організаційну модель професійного розвитку з метою поновлення педагогічного сертифікату в штаті Вірджинія, ми звертаємо увагу на чіткість визначення основних завдань, представлених для навчаючого вчителя: конкретно пропонується види роботи з підвищення кваліфікації у період ресертифікації; якщо вчитель обере з метою підготовки до поновлення педагогічного сертифікату участь у професійних конференціях, то в графі "Особливості організації" попереджено, що конференції зараховуються, якщо тривають 5 і більше годин; в графі "Матеріали, що підтверджують результативність діяльності", чітко визначено, які документи потрібно мати на ресертифікацію; користуючись графою "Кількість зарахованих балів", готуючий до поновлення педагогічного сертифікату вчитель підраховує зароблені ним бали, адже за доповідь він буде мати 15 балів, а з участь – 5 балів за день роботи в процесі проходження конференції; цінними є відомості графи "Навчальне навантаження", адже, набираючи бали, вчитель зорієнтується, скільки відсотків до отримання 180 балів професійного розвитку можна максимально набрати при виконанні певного виду роботи з підвищення кваліфікації у період ресертифікації; графа "Особливі відмітки" повідомлення вчителя про те, що кількість балів професійного розвитку на кожний рік у період ресертифікації вчитель розподіляє самостійно і відображає це в індивідуальному плані професійного розвитку [6, с. 5-17].

Як зазначає Я. Бондарчук, важливе значення в професійному рості вчителів відіграє й професійне звання (designation). У штаті Вірджинія воно являє собою додаткову умову професійного розвитку [2, с. 124-125]. Дамо визначення цих професійних звань:

- Професійний учитель – це професійне звання присвоюється вчителям із педагогічним стажем не менше 3 років і з захищеною ліцензією;
- Ментор – професійне звання, що присвоюється вчителям. Які вже мають звання професійного вчителя, пройшли програму підготовки менторів, займалися менторством не менше 3 років та мають рекомендації від адміністрації навчального закладу;
- Старший учитель (teacherasaleader) – професійне звання, яке присвоюється педагогам, що вже мають звання професійного вчителя, мають педагогічний стаж не менше 5 років та пройшли або державну сертифікацію та мають рекомендації, схвалені Департаментом освіти щодо висококваліфікованої діяльності вчителя; або мають рекомендації від адміністрації навчального закладу, схвалені Департаментом освіти [7].

Отже, в штаті Вірджинія, щоб пройти ресертифікацію, необхідно отримати 180 балів професійного розвитку; додатковою умовою професійного розвитку є й професійне звання: професійний учитель, ментор, старший учитель.

У штаті Мічиган, організація процесу поновлення педагогічного сертифікату посідає перше місце серед кращих штатів США [8], виділяють два основних різновиди сертифікатів:

- тимчасовий (Provisional), термін його дії 3 роки;
- професійний (Professional Education/Advanced), термін його дії 5 років.

Позитивним є те, що професійний розвиток, зокрема, прослуховування курсів у коледжі з метою отримання відповідної кількості професійних годин для поновлення сертифікату допомагає вчителю ознайомитися з результатами новітніх досліджень з різних галузей науки, результати яких можуть бути використані в педагогічній діяльності, а також те, що професійний розвиток спрямований не лише на вдосконалення знань і вмінь з навчальної дисципліни не лише на вдосконалення знань і вмінь з навчальної дисципліни, а й на постійну співпрацю між учителями [2, с. 123].

Характерним для організації процесу поновлення педагогічного сертифікату для вчителів є те, що більшість навчальних курсів проходить у он-лайн режимів, що відповідає індивідуалізації навчання. Слід також зазначити, що особливість цього процесу в штаті Мічиган полягає в тому, що обов'язковою умовою ресертифікації є складання тесту, який розробляється Департаментом освіти штату Мічиган з метою перевірки знань і вмінь з навчального предмета, що викладає вчитель [9].

Отже, особливістю ресертифікації у штаті Мічиган є те, що більшістю навчальних курсів учителі опановують у режимі он-лайн; учителі складають тест з метою перевірки знань і вмінь з навчального предмета; результати наукових новітніх досліджень впроваджуються в навчальний процес.

Навчальний процес ресертифікації для вчителів в штаті Техас розрахований на 5 років і складає 150 неперервних професійних педагогічних годин (continuing professional education clockhours, CPE) [11]. Поновлення педагогічного сертифікату відбувається за допомогою наступних форм підвищення кваліфікації вчителів: семінарів, конференцій, курсів підвищення кваліфікації (програми бакалаврів, магістрів), самостійної роботи, розробки навчальних планів, менторства, участі в аналізі педагогічної практики інших учителів. Модель професійного розвитку вчителів з метою поновлення педагогічного сертифікату включає й інтерактивні форми організації CPE (інтерактивні дистанційне навчання, відео-конференції, он-лайн навчання), які сприяють підготовці вчителя до роботи у високотехнічному суспільстві, впровадженню новітніх технологій у практику роботи школи [10].

Модель включає й зміст навчального процесу, який передбачає удосконалення знань і вмінь з дисципліни, яку викладає вчитель і пропонує певні предмети й конкретні теми для професійного розвитку із пропозицією скільки відсотків витратити на кожну форму підвищення кваліфікації вчителів, на навчальні предмети й теми [11].

Отже, в штаті Техас підтримується професійний розвиток учителів, орієнтований на вдосконалення змісту навчального предмету, методики його викладання; на використання новітніх технологій та впровадження в практику роботи наукових досліджень; на індивідуалізацію навчання, що забезпечує ефективну організацію ПК вчителів.

Аналіз наукових праць свідчить, що в Університеті Кардінал Стрітч в м. Мілуокі, Вісконсин в процесі реалізації програми, що аналізується, на заняттях широко використовуються обговорення, дискусії, які можуть проходити як у режимі он-лайн, так і у традиційному. Он-лайн дискусії об'єднують 10-15 учителів у групі початкової, середньої і старшої школи по всій країні. Форми діяльності різні: від запису коментарів навчальних відеоматеріалів у он-лайн щоденник обговорень заняття й перегляду коментарів колег до відповіді кожного із учасників на коментарі [12].

Учасники традиційного режиму дискусій колективно працюють у групах у кількості 3-6 осіб, але результати обговорень презентуються в он-лайн формі [12].

Т. Чувакова, вивчаючи сучасні підходи до професіоналізму вчителів і США, зазначає, що навчання вчителів за магістерськими програмами спрямоване на задоволення потреб освітян. Дослідниця вказує на зручну форму навчання вчителів за цими програмами, що теж важливо – у вечірній час.

Ми погоджуємося з думкою Я. Бондарук [2, с. 135] в тому, що програма професійного розвитку, організована Університетом Кардінал Стрітч сприяє ефективному підвищенню кваліфікаційного рівня вчителів, адже в програмі значна увага приділяється науково-дослідній роботі, обговоренням, дискусії, що забезпечує колективну співпрацю вчителів, якісь і зручність навчання. В результаті, вчителі готуються до здійснення лідерської ролі в школі, до проведення науково-дослідної роботи, до визначення пріоритетних напрямів навчання учнів, до забезпечення якості навчального процесу.

Останнім часом у США спостерігається тенденція до збільшення програм професійного розвитку вчителів у формі професійних навчальних спільнот. Як зазначає S. Hord, професійні навчальні спільноти – це колективна співпраця вчителів із вченими коледжів і університетів, спрямована на проблеми навчання учнів [13, с. 1-8].

Така колективна співпраця розглядається вченими в режимі он-лайн. Професійні навчальні спільноти об'єднують такі цілі:

- Вдосконалення змісту навчального предмета в колективній діяльності;
- Вдосконалення методики викладання цього предмета [14, с. 2] у колективній діяльності, спрямоване на краще досягнення учнів.

Над розв'язанням проблем навчальних професійних спільнот працюють учені: Дж. Літл [236], Т. Гескі [237], Д. Спаркс [238], М. Davis [240], Дж. Тальберт та М. МакЛафін [239] та ін. Зокрема, вчені Дж. Тальберт та М. МакЛафлін, а також Дж. Літл розрізняють традиційні спільноти й навчальні спільноти вчителів, визначають їх роль у системі підвищення кваліфікації [15]. Вчені Т. Гескі й Д. Спаркс вважають, що навчальні спільноти сприяють розвитку в учителя знань і вмінь дослідника, використання яких сприяє визначенню рівня успішності учнів, схарактеризувати якість викладання вчителя [16, с. 4-17; 17, с. 40-57]. Значну роль в удосконаленні професійного розвитку вчителів відіграє заміна кореспондентських курсів, теле- й радіопередач новими технологіями: інтернет, електронні носії, цифрове радіо [18].

Значний вплив на вдосконалення професійної діяльності вчителів має модель он-лайн співпраці. Відомий американський педагог Р. Тінкер виділив такі ознаки цієї моделі:

- Не має часових меж (співпраця асинхронна);
- Участь кваліфікованих фахівців у співпраці з учителями;
- На професійне вдосконалення вчителів впливає чітка навчальна програма; якісні навчальні матеріали для проведення досліджень, для самоаналізу;
- Ефективну методика організації співпраці науковців і вчителів;

Обмежена кількість учасників (20-25 учителів), що підвищують свою кваліфікацію; довіра [19, с. 38; 2, с. 148].

У США учителі беруть участь у роботі дослідницьких груп, учасники яких належать до різних округів. Це можливо лише з розвитком ІКТ [20]. Однак, як зазначає D. Lechuda [21, с. 19], майже половина вчителів, які вдосконалювали свій професійний розвиток, відзначили, що найкращою моделлю навчання при цьому є поєднання традиційних та інноваційних форм навчання.

У підвищенні кваліфікації сільських учителів у США беруть активну участь викладачі ВНЗ країни, керівні працівники освіти штатів, адміністрації сільських шкіл.

Програма підвищення кваліфікації сільського вчителя вдосконалюється шляхом введення спецкурсів, організації семінарів, створення освітніх центрів. Як зазначає Г. Андреева, у коледжі Західної Монтани було створено центр сільської освіти, основним завданням якого було об'єднання зусиль викладацького складу, студентів коледжу, вчителів та адміністрації сільських шкіл щодо поліпшення як підготовки, так і підвищення кваліфікації сільських учителів. Зазначемо, що координатор цього центру їздить по штату, відвідує сільські школи з метою з'ясування проблем, з якими стикаються вчителі. Згідно зібраної інформації, він визначає зміст підвищення загальноосвітнього й професійного рівня сільських учителів. На основі складеної програми щороку навесні коледж Західної

Монтани проводить семінар для сільських учителів, де вони одержують знання про нові методики викладання, знайомляться з новими програмами, обмінюються знаннями й досвідом [1, с. 88].

Висновки. На основі аналізу наукової психолого-педагогічної літератури відмічаємо розбіжності в організації сертифікації в різних штатах Америки: спостерігаються відмінності у вимогах до отримання сертифіката й поновлення ліцензії, в різних штатах існує різна кількість основних сертифікатів. Але переважають такі сертифікати: початковий (Initial Teacher Certificate), професійний (Professional Teacher Certificate), державний сертифікат (National Board Certification, NBC), сертифікат учителя (Master Teacher Certificate).

Встановлено, що організація ресертифікація у штатах Америки спрямована на перевірку та процес удосконалення професійних знань і вмінь учителів ЗОШ США оволодіння кращими зразками педагогічного досвіду, вдосконалення оцінювання учнів і являє собою обов'язковий етап у ПК, адже кожні 5-7 років учителі отримують бали професійного розвитку і поновлюють педагогічну ліцензію, що сприяє неперервному професійному розвитку вчителя впродовж всього періоду виконання обов'язків на робочому місці вчителя.

При організації навчального процесу в системі підвищення кваліфікації вчителів у США використовують найсучасніші форми навчання: програми підтримки вчителів-початківців, програми підготовки менторів, керівників шкіл, програми підготовки вчителів-магістрів, семінари, конференції та інші форми професійного розвитку, а також найновіші методи навчання з використанням інформаційних технологій: он-лайн лекції, он-лайн презентації уроків, он-лайн дискусії, аудіо доповіді, самостійна робота з освітніми Web-сайтами тощо, спрямованих на модернізацію освіти, диференціацію та індивідуалізацію навчання.

Ми вважаємо, що програми підтримки вчителів-початківців, програми підготовки менторів і введення у школах посади вчителя-ментора, а також такі методи з використанням інформаційних технологій як он-лайн дискусії, он-лайн презентації уроків, спрямовані на індивідуалізацію навчання необхідно більш детально вивчати і в процесі реформування освіти впроваджувати в навчальний процес підвищення кваліфікації вчителів шкіл України прогресивні ідеї.

Використана література:

1. Андреева Г. Б. Подготовка, адаптация и повышение квалификации сельских учителей : дис. ... канд. пед. наук. – 13.00.01. / Галина Борисовна Андреева. – М., 2000. – 154 с.
2. Бондарук Я. В. Организация навчального процесу в системі підвищення кваліфікації вчителів у США : дис. ... канд. пед. наук. – 13.00.04 / Я. В. Бондарук. – Черкаси, 2013. – 209 с.
3. American Association for Employment in Education. Education Supply and Demand in the United States. – Columbus, OH: American Association for Employment in Education, Inc., 2010. – 12 p.
4. National Center for Alternative Certification [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.teachnow.org/aboutncac.cfm>. – Назва з екрану. – Дата звернення: 23.11.2012.
5. Teacher Certification Degree [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.teachercertificationdegrees.com/careers/>. – Назва з екрану. – Дата звернення : 19.10.2012.
6. Division of Teacher Education and Licensure of Virginia Department of Education. Virginia Licensure Renewal Manual. – Richmond, Virginia: Virginia Department of Education, 2012. – 31p., P. 5-17.
7. Virginia Department of Education. Teaching in Virginia [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.doe.virginia.gov/teaching/licensure/>. – Назва з екрану. – Дата звернення: 23.10.2012.
8. National Center For Education Statistics [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://nces.ed.gov/programs/digest/dl0/tables/dtl0_070.asp. – Назва з екрану. – Дата звернення: 18.03.2012.
9. Michigan Testfor Teacher Certification [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.mttc.nesinc.com/MI_prepare_opener.asp. – Назва з екрану. – Дата звернення : 25.01.2013.
10. 21st Century Schools. Professional development [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.21stcenturyschools.com/Professional_Development.htm. – Назва з екрану. – Дата звернення: 13.11.12.

11. Standard Certificate Renewal Requirements FAQs. Texas Education Agency [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.tea.state.tx.us/standardcertfaq.html>.
12. Cardinal Stritch University. On-line Master of Education in Teaching, Learning, and Leadership, K–12 (Program Information). – Milwaukee, WI: Cardinal Stritch University, 2012. – 20 p.
13. Hord S. M. Professional learning communities: What are they and why are they important? / S. M. Hord // Issues About Change. – 1997. – No. 6 (1). – P. 1-8.
14. National Council of Teachers of English Teacher Learning Communities (The Council Chronicle). – Urbana, Illinois: National Council of Teachers of English, 2010. – 4 p.
15. Little J. W. Teachers professional development in the context of high school reform: Findings from a three-year study of restructuring schools / J. W. Little; Annual Meeting of the American Educational Research Association. – Montreal, 1999. – 47 p.
16. Guskey T. R. Analyzing lists of the characteristics of effective professional development to promote visionary leadership / T. R. Guskey // National Association of Secondary School Principals, 2003. – No. 19. – P. 4-17.
17. Sparks D. Five models of staff development for teachers / D. Sparks, S. Loucks-Horsley // Journal of Staff Development. – 1989. – No. 10. – P. 40-57.
18. Davis M. R. Providing Credit for Teacher Online PD Efforts / M. R. Davis // Education Week. Digital Direction [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.edweek.org/dd/articles/2012/06/13/03pd.h05.html>. – Назва з екрану. – Дата звернення: 13.06.12.
19. Tinker R. E-Learning Quality: The Concord Model for Learning from a Distance / R. Tinker // NASSP Bulletin. – 2001. – Vol. 85, No. 628. – P. 36- 46.
20. Michigan State University College of Education and Ameritech. Professional Growth: Forming a Teacher Study Group (Module) [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://commtechlab.msu.edu/Sites/letsnet/frames/bigideas/b9/b9u4.html>. – Назва з екрану. – Дата звернення : 03.02.2013.
21. Lechuga D. Teachers Professional Development Needs Assessment in Technology [Statewide Report] / D. Lechuga. – Texas Center for the Advancement of Literacy and Learning, April 2011. – 44 p.

References:

1. Andreeva G. B. Podgotovka, adaptatsiya i povyshenie kvalifikatsii selskikh uchiteley : dis. ... kand. ped. nauk. – 13.00.01. / Galina Borisovna Andreeva. – M., 2000. – 154 s.
2. Bondaruk Ya. V. Orhanizatsiia navchalnoho protsesu v systemi pidvyshchennia kvalifikatsii vchyteliv u SshA : dys. ... kand. ped. nauk. – 13.00.04 / Ya. V. Bondaruk. – Cherkasy, 2013. – 209 s.
3. American Association for Employment in Education. Education Supply and Demand in the United States. – Columbus, OH: American Association for Employment in Education, Inc., 2010. – 12 p.
4. National Center for Alternative Certification [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.teachnow.org/aboutnca.cfm>. – Nazva z ekranu. – Data zvernennia: 23.11.2012.
5. Teacher Certification Degree [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.teachercertificationdegrees.com/careers/>. – Nazva z ekranu. – Data zvernennia : 19.10.2012.
6. Division of Teacher Education and Licensure of Virginia Department of Education. Virginia Licensure Renewal Manual. – Richmond, Virginia: Virginia Department of Education, 2012. – 31p., P. 5-17.
7. Virginia Department of Education. Teaching in Virginia [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.doe.virginia.gov/teaching/licensure/>. – Nazva z ekranu. – Data zvernennia: 23.10.2012.
8. National Center For Education Statistics [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://nces.ed.gov/programs/digest/dl10/tables/dt10_070.asp. – Nazva z ekranu. – Data zvernennia: 18.03.2012.
9. Michigan Testfor Teacher Certification [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.mtc.nesinc.com/MI_prepare_opener.asp. – Nazva z ekranu. – Data zvernennia : 25.01.2013.
10. 21st Century Schools. Professional development [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.21stcenturyschools.com/Professional_Development.htm. – Nazva z ekranu. – Data zvernennia: 13.11.12.
11. Standard Certificate Renewal Requirements FAQs. Texas Education Agency [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.tea.state.tx.us/standardcertfaq.html>.
12. Cardinal Stritch University. On-line Master of Education in Teaching, Learning, and Leadership, K–12 (Program Information). – Milwaukee, WI: Cardinal Stritch University, 2012. – 20 p.
13. Hord S. M. Professional learning communities: What are they and why are they important? / S. M. Hord // Issues About Change. – 1997. – No. 6 (1). – P. 1-8.
14. National Council of Teachers of English Teacher Learning Communities (The Council Chronicle). – Urbana, Illinois: National Council of Teachers of English, 2010. – 4 p.
15. Little J. W. Teachers professional development in the context of high school reform: Findings from a three-year study of restructuring schools / J. W. Little; Annual Meeting of the American Educational Research Association. – Montreal, 1999.– 47 p.

16. *Guskey T. R.* Analyzing lists of the characteristics of effective professional development to promote visionary leadership / T. R. Guskey // National Association of Secondary School Principals, 2003. – No. 19. – P. 4-17.
17. *Sparks D.* Five models of staff development for teachers / D. Sparks, S. Loucks-Horsley // Journal of Staff Development. – 1989. – No. 10. – P. 40-57.
18. *Davis M. R.* Providing Credit for Teacher Online PD Efforts / M. R. Davis // Education Week. Digital Direction [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.edweek.org/dd/articles/2012/06/13/03pd.h05.html>. – Nazva z ekranu. – Data zvernennia: 13.06.12.
19. *Tinker R.* E-Learning Quality: The Concord Model for Learning from a Distance / R. Tinker // NASSP Bulletin. – 2001. – Vol. 85, No. 628. – P. 36-46.
20. Michigan State University College of Education and Ameritech. Professional Growth: Forming a Teacher Study Group (Module) [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu : <http://commtechlab.msu.edu/Sites/letsnet/frames/bigideas/b9/b9u4.html>. – Nazva z ekranu. – Data zvernennia : 03.02.2013.
21. *Lechuga D.* Teachers Professional Development Needs Assessment in Technology [Statewide Report] / D. Lechuga. – Texas Center for the Advancement of Literacy and Learning, April 2011. – 44 p.

Чичук А. П. Организация ресертификации в системе повышения квалификации учителей в США.

Рассмотрена организация учебного процесса в системе повышения квалификации учителей в США, сосредоточенно внимание на использовании самых современных форм обучения: программы поддержки учителей-начинающих, программы подготовки менторов, руководителей школ, программы подготовки учителей-магистров, семинары, конференции и других форм профессионального развития, а также новейших методах обучения с использованием информационных технологий: он-лайн лекции, он-лайн презентации уроков, он-лайн дискуссии, аудио доклады, самостоятельная работа с образовательными Web-сайтами и тому подобное, направленных на модернизацию образования, дифференциацию и индивидуализацию обучения.

Ключевые слова: организация ресертификации, система повышения квалификации учителей, профессиональное развитие, педагогические сертификаты.

Chychuk A. P. Organization recertify in the system of teacher training in the USA.

We consider the organization of educational process in the system of teacher training in the United States. The emphasis is on the use of modern forms of education: programs to support teachers beginners training, program for mentors, heads of schools, training programs for teachers, masters, seminars, conferences and other forms of professional development, as well as the latest methods of learning using information technology, online lectures, online presentations lessons, online discussions, audio reports, independent work with educational Web sites, etc., aimed at upgrading education, differentiation and individualization of learning.

Keywords: organization recertification system and teacher training, professional development, educational certificates.

УДК 373.2.016:51]:37.025

Шевчук І. В.

АКТИВІЗАЦІЯ РОЗУМОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ

У статті висвітлена актуальність проблеми розвитку активності мислення учнів початкової школи засобами математики при роботі над новим матеріалом: при поясненні арифметичних дій додавання та віднімання, а саме вивченні порозрядного складу числа та запису багатоцифрових чисел з використанням нумераційної таблиці розрядів та класів багатоцифрових чисел. Здійснюється аналіз нового матеріалу, використовується ефективні методи навчання, які допомагають учню опанувати навчальні розділи та теми початкового курсу математики.

Ключові слова: активізація розумової діяльності учнів, аналітичне міркування, зіставлення і протиставлення, порозрядний склад числа, розряди та класи.